

DATUM	6-9-2023
AAN	Bestuurders van de bestuursafdelingen van de RES U16, regio Amersfoort en Foodvalley
VAN	Gedeputeerde Huib van Essen
ONDERWERP	Memo proces windenergie provincie Utrecht ten behoeve van RES doelstelling

Inleiding

De doelstelling van de 3 RES-regio's in de provincie Utrecht bij elkaar opgeteld is 2,4 TWh. Uit de verschillende monitoringsrapportages blijkt dat dit doel van 2,4 TWh uit beeld raakt en dat een verbetering van de verhouding zonne- en windenergie gewenst is. Om ons gezamenlijk doel in beeld te houden is de provincie daarom gestart met het opstellen van een provinciaal planMER. Hiermee maken we inzichtelijk wat de milieueffecten van windenergie zijn. Daarnaast is dit nodig ten behoeve van de MER-plicht bij de herijking van onze RES'en. In dit kader heeft de provincie in februari 2023 een concept-NRD opgesteld en ter inzage gelegd. Vlak voor het zomerreces is er een provinciaal Coalitieakkoord gesloten en is daarmee ook de koers op het gebied van windenergie verder uitgewerkt.

In het Coalitieakkoord 2023-2027 is uitgewerkt hoe vormgegeven wordt aan het gezamenlijke RES proces en de rol van de provincie hierin. In dit Coalitieakkoord is het verbeteren van de balans tussen zonne- en windenergie en het halen van onze gezamenlijke doelstelling van 2,4 TWh duurzame opwek bevestigd. Er zal na afronding van het planMER een periode van zes maanden volgen waarin gemeenten zelf kunnen aangeven met welke windgebieden de gemeente verder wil en hoe invulling gegeven wordt aan de totale 2,4 TWh duurzame opwek in het kader van de RES. Hieronder wordt op hoofdlijnen toegelicht hoe het proces de komende periode eruit komt te zien. De precieze invulling doen we graag in afstemming met de regio's.

PlanMER als aanbod aan de RES (december 2023)

Aan het einde van het jaar wordt het planMER vastgesteld door de provincie. In het planMER zullen ook de meest kansrijke gebieden voor windenergie inzichtelijk gemaakt worden, rekening houdend met overprogrammering in verband met planuitval. Uit het Statenvoorstel Tussenbalans volgen, naast de aandachtspunten van het MER zoals gezondheid, ecologie en geluid, drie aandachtspunten die van invloed zijn op de keuze van gebieden voor windenergie: lokaal eigendom, voorkeur gemeenten en aansluitbaarheid op het net. Daarbij zal een integrale afweging gemaakt worden waarin rekening gehouden wordt met bredere thema's op het gebied van ruimtelijke ordening. Met de inbreng vanuit het provinciaal participatieproces wordt een weging gemaakt van de criteria die zal leiden tot een bundel van meest kansrijke gebieden. Deze bundel (ook wel voorkeursalternatief genoemd) zal aan het einde van dit jaar als onderdeel van het planMER vastgesteld worden door Gedeputeerde Staten.

6 maanden voor gemeenten / RES regio's (januari – juli 2024)

In de [kennisgeving NRD](#) is aangegeven dat een voorkeursbeslissing onderdeel uit zou maken van de projectbesluitprocedure. Met de voorkeursbeslissing kunnen GS besluiten voor welke gebieden projectbesluiten genomen gaan worden. Het zou daarmee een formeel besluit zijn, als onderdeel van de projectbesluitprocedure. In het Coalitieakkoord is nog meer belang gehecht aan terughoudendheid bij de inzet van een projectbesluit. We willen dan ook de gemeenten en RES-tafels volledige verantwoordelijkheid geven om in de zes maanden na afronding van de verkenningsfase de RES-boden te concretiseren. Een voorkeursbeslissing past niet in dit proces.

Wel wordt een beslissing genomen over wat de meest kansrijke gebieden zijn. Dit besluit heeft geen formele status in de projectbesluitprocedure, maar kan in RES-verband gebruikt worden om te beslissen voor welke gebieden een ruimtelijke procedure voor windenergie gestart wordt. Hierbij behouden gemeenten en RES-regio de ruimte om de doelstellingen op een andere manier in te vullen en er kunnen dan ook andere gebieden benut worden dan de aangedragen meest kansrijke gebieden. Gemeenten die zelf de rol van bevoegd gezag oppakken ondersteunen we daarbij indien gewenst. Aan het einde van de periode van 6 maanden wordt gevraagd aan gemeenten voor welke windgebieden zij de procedure verder zullen gaan oppakken en aan de RES-tafels hoe de RES-doelstellingen gehaald kunnen worden.

Halen van onze gezamenlijke RES-doelen van 2,4TWh grootschalige duurzame opwek

De gezamenlijke doelstelling van de 3 RES-regio's in de provincie Utrecht bij elkaar opgeteld is 2,4 TWh. Uit de verschillende monitoringsrapportages (en de voortgangsdokumentatie van dit jaar) blijkt dat dit doel van 2,4 TWh uit beeld raakt en dat een verbetering van de verhouding zonne- en windenergie gewenst is. Het Coalitieakkoord herbevestigt de doelstelling van de RES 1.0 en het belang van een goede balans tussen zonne- en windenergie. Daarbij vraagt het Coalitieakkoord om in samenwerking met de RES-partners de inschatting voor de benodigde hoeveelheid windenergie en hoeveelheid zonne-energie om de 2,4 TWh waar te maken, te actualiseren. Er zal hierbij gekeken worden naar de concretisering en voortgang van de plannen voor zon om in beeld te krijgen of de projecten voor 2030 aansluitbaar en uitvoerbaar zijn. De uitkomsten hiervan worden besproken aan de RES-tafels.

Na de bovengenoemde zes maanden zal voor de resterende opgave om te voldoen aan 2,4 TWh duurzame energie in 2030 de projectbesluitprocedure vervolgd worden. Die resterende opgave wordt gebaseerd op genomen raadsbesluiten voor zon- en windenergie. Dit betekent dat de som van alle plannen van de 26 Utrechtse gemeenten voor zon en wind waarvoor uit een raadsbesluit en afstemming met de netbeheerder blijkt dat ze voor 2030 gerealiseerd kunnen worden, worden meegerekend als verwachte bijdrage aan de 2,4 TWh voor 2030. Ook zal de voortgang en prognose voor zon op dak hierbij betrokken worden. Op basis hiervan zal dan bepaald worden of en voor hoeveel locaties een provinciaal projectbesluit noodzakelijk is voor het behalen van de RES-doelstellingen. Dit zal niet meer zijn dan noodzakelijk voor de realisatie van 2,4 TWh grootschalige opwek. De provincie is dus terughoudend met de inzet van het provinciaal projectbesluit, maar beseft dat dit uiteindelijk noodzakelijk kan zijn om de RES-biedingen na te komen. Er zijn in totaal 4 scenario's waarbij inzet van provinciale projectbesluiten aan de orde kan zijn:

- Op verzoek van één of meerdere gemeenten
- Voor gemeentegrens overstijgende plannen die echt noodzakelijk zijn om de doelstelling van 2,4 TWh te halen, waar de ruimtelijke samenhang en/of uitvoerbaarheid één ruimtelijke procedure vraagt en de betreffende gemeenten daar onderling niet uitkomen;
- Indien het totaal aan plannen dat gemeenten zelf oppakken onvoldoende is om de gezamenlijke RES-ambities waar te maken;
- Indien de provincie daar juridisch toe verplicht is.

Participatie

Dit najaar zal een participatieproces plaatsvinden om input op te halen bij inwoners. Hierbij wordt een Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) uitgevoerd waarbij inwoners de mogelijkheid krijgen om wegingen mee te geven op de criteria die van belang zijn bij het opstellen van de bundel van meest kansrijke gebieden. Via een online raadpleging kunnen inwoners uit de hele provincie Utrecht hieraan meedoen. Daarnaast wordt er een burgerforum georganiseerd dat gevraagd zal worden om advies te geven over de afweging van criteria. Er vindt afstemming plaats met gemeenten die zelf participatieprocessen hebben lopen over hoe dit participatieproces gecommuniceerd kan worden zodat het geen lokale processen doorkruist. Ook zullen de partners in de RES regio's betrokken worden bij de uitwerking, zoals de vraagstelling in de raadpleging.

Figuur 1 processchema besluitvorming windenergie

